

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 " "
Negyedévre — — — — — 2 " "
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Az üres kéz.

Végre elérkeztünk a jelszavak sorompójához. Anglia lemondott a szállóigék gyártásáról, s a vén szemfényvesztő Proteus végre a maga alakjában jelent meg a nézőközönség előtt. Az bizonyos, hogy a világbolondításban nincs nagyobb mester nálánál. Minden háborús év számára szült egy misztikus szót, amivel kápráztatta a világot s ölette egymással az embereket 12 hónapig. Hiába, a szónak nagy a varázsló ereje, csak tudni kell a készítési módját. Az a fő, hogy minél higabb, minél étheribb legyen, s olyan nesze semmi, fogd meg jól-féle, amely izgassa a kedélyeket, foglalkoztassa a fántáziákat, mint a délibáb, de ne lehessen belefogóznia kabátjába: a póéta — születik, a szónok — lesz, a fodrász — terem. Kezdetben még magasban repült a darú, rózsafelhők úsztak az égen, havanna-szivar illat rezgett a levegőben. Akkor kijelentette, hogy ő a kulturáért harcol a barbár németekkel szemben. S lövette őket dum-dum golyókkal s mérges gázokkal a kultura s a nemzetközi jog nevében. De hát ő ezt már megszokta. Dum-dummal lövette a burokat is. A mérgekeverés meg épen speciálitása: Indiában is méreggel intézte el a kulturát annak idejében. — S felvonultak a kultura lovagjai: Nikita, Dsingiskhán, Titipupufucs, a zuavok, pápuák, zulufferek, s legvégén már a szíami ikrek atyafisága is a civilizáció nevében vonult a frontra a barbár németek ellen. De ez már a vigjáték

irodalomhoz tartozott, úgy hogy aztán az ő kalmár nyelve sem merete többé emlegetni a civilizációt.

Jött aztán a kis nemzetek védelme: Anglia a kis nemzetek szabadságának az öre; ő maga a szabadság. Mutatja egész története. Hiszen azért rabolta össze az egész világot, mert védte a kis nemzetek szabadságát. Mindenütt megjelent a föld-abroszon Kanadától a Fokföldig, a Falkland szigettől Ausztráliáig, ahol a kis nemzetek lakoztak s megvédte szabadságukat. Így történetelt meg, hogy a kis szigetállam szétszortan a világon potom 25 millió négyzetkilométer területen 320 millió alattvalót hárcsolt össze s ezt mind annak a gentlemani tulajdonságának köszönheti, hogy ő a szabadság öre. Ottlon nem csinálta külömben a szabadsággal. Az irek sokat beszélhetnek róla. A Casemment-nek nyitott sírokban alusznak, időnkint vissza-visszatérnek. Anglia ilyenkor löveti vagy akasztja őket, szóval: védi az irek szabadságát. De hát ez már így megy nála. A lövetés nála életszükséglet. Elvégre ő a Cornwell hagyományok örököse s Cornwell mondotta: Szükség esetén a királyt is főbe kell lövetni. — És a világháborúban is hű maradt önmagához: megvédte Görögországot. Az egész európai kontinens tudja, hogy mennyire sanyargattuk s fenyegettük Hellász napsugaras földjét. S ha egy ágyút felé nem fordítottunk, egy katonát ellene nem küldöttünk, természetes tehát, hogy be kellett vonulni Salonikiba, megszállni Korfut, a Piraest, rekvirálni a fegyvereket,

az egész hadsereget, s mikor már lélegzenni nem tudott a nagy védelemtől, háborúba kellett kergetni, mert Anglia a kis nemzetek öre. De ez már megint a cirkszi humor határvonalait érinti. Azóta nem beszél a kis nemzetekről.

A harmadik esztendő aztán meghozta a legbődítőbb jelszót: a demokraciát. A francia forradalom szellői lengedeztek a levegőben, csak úgy tágultak a szívek a mámorító napsugárban: Anglia hozza az örök élet elhárját: a demokraciát. Nincs többé háború és tüdővész, ha ezt megcsináljuk. Az igaz, hogy Franciaországot sem akadályozta meg a demokracia, hogy hadat üzenjen Németországnak, sőt a világ legdemokratább államát, Amerikát sem védte meg a demokracia széruma a háború ellen, de ez nem tesz semmit, fődolog, hogy elhagyják ideig-óráig. Az is igaz, hogy ő nem épen demokrata állam, de elég ha megírja az evangéliumot másoknak. S meg is csinálta a demokraciát — Oroszországnak. Ezt aztán talpra állította gyönyörűen. Iskolai példája lesz örök időkre a demokracia üdvözítő mivoltának. Nem lehetetlen ugyan, hogy ha az érdekek úgy kívánják, ő visszacsinálja a cárizmust is, de ez mind semmi, az ő kellőképpen preparált szenzáll ábrázata ezt is elbirja.

Hanem a jelszavak forrása ezzel ki is apadt. Elvégre az ő reális, üzleti alapokon nyugvó természete nem nagyon bírja ezt a romantikát, s ez a világháború nem nagyon alkalmas a maeterlímek érzések fenyeztésére. Így történt aztán, hogy mikor

Magyar turistáskodás Gyulafehérvárt.

Cholnoky Jenő egyetemi professzor, kit városunk közönsége hangulatos előadásából jól ismer, a honismertető Erdély c. folyóiratban ír a magyar turistáskodásról. „Bizony sok magyar előtt érthetetlenek még a hosszúlábú németek, kik retentő szeges csizmát húznak, felöltik legkevésbé szalonképes turista ruhájukat, zsebre vágnaq egy kis harapnivalót, neki-vágnak a legbolondabb hegynek, felkúsznak a legmeredekebb szikla tetejébe, ott nagyot rikkantanak, körülnéznek, s olvadoznak a boldogságtól ha a térkép segítségével kitalálták a körülfekvő csúcsok nevét, elvannak ragadtatva egy széleslyes alakú kopár sziklától, misztikus erőtől, sötét torkú barlangtól. Aztán az elemőzsiát elfogyasztván veszik az öles botot, letrappolnak a hegyről, talán bőrig áztatják magukat, hogy valami menedékház hideg ágyába beledújhassanak s még azt mondják a végén: nagyszerűen mulattak s a látottakról hétszámra képesek mesélni. No ennél sokkal józanabb és oko-

sabb a magyar. Felölti az elegáns fehér nyári ruhát, kiül a sétaterre, ebéd előtt addig lótt fűt egyik vendéglőről a másikra, amíg háborús időben is megkaphatja kellő számú söröket, beebédel szinte a pukkadásig, ebéd után elmegy a kávéházba vagy a kaszinóba, elhúzódik a leghátulsó sarokba, ahol még a légy sem jár, aztán igazi élvezettel üti a kártyát legalább estig. Ez kell a magyarnak! Ettől nem török ki a lába, nem ázik át a gunyája, épen csak az a hiba benne: nem szomjazik meg eléggé. . . .

Kérem a nyájas olvasót, ha a fentebbiekben netalán tán találva érezné magát, ne neheztesen sem rám, sem Cholnoky professorra! A professor úr még tovább is következtet a turistáskodásból: A németeknek a testi erő kifejtése a legnagyobb gyönyörűség, a maga cél tűzött, nehezen elérhető cél kiküzdése a legszebb szórakozás. A turista igazán szépet s tanulságost tűz maga elé, a természet nehézségeit küzdi le ésszel, acélos erővel. A turista széles látókörű, humánus gondolkosú, tiszta agyvelejű férfi szokott lenni. S a kártyás ember? . . . A németek általában jobban szeretik a turistáskodást

mint a kártyát. No de elég az erkölcsi predikációból. Lássuk már azt a turistáskodást itt Gyulafehérvárt, ha nem is jelen sávár állapotában, hanem a minő lehetne s aminő talán a nagy világ változás után lesz is. Ma még unatkozva szokás kérdezni ugyan má látni való van itt Fehérvár vidékén? Mit lehet itt turistáskodni? Nehai való jó öreg Kövály László 1866-ban napvilágot látott könyve azzal kezd: Erdély nagy, de ismeretlen múzeum, hozzá tehetjük, történelmi és természetrajzi múzeum. Hegyes völgyes hazánkban a természet tömörked szépségét ezernyi történelmi emlék fűszerezi. Ha alaposan kifárasztottad magad valamelyik hegy megmászásában, fáradt tagaidat egy-egy leomlott vár romjain pihentetheted meg. Ez igazán épen Gyulafehérvár környékén hatványozódik. Látogass csak el Alvincre, a Martinuzzi kastélyban, a nagy György barát árnyéka támad fel. Ha átkelsz a Maroson s jó darabot mész a borberek völgyön felkúszhatsz a Zsebernyik várához. A várból nyíló kilátás a kanyargó borberek völgyre vagy a meredek sziklán túl Borsómezőre bőven kárpótol az izadságos mászásért. A vár maga a való-

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

a pápa béke felhívása megjelent, amely nem akar ismeri győzést és legyőzött. Anglia rögtön fölszisszent s megmutatta igazi arcát. Sajtó organumaiban kijelentette, hogy ő üres kézzel nem jöhet el a békekötés asztalától. A nagy, világboldogító szállóigék tehát ide zsúgorodtak össze. Nem a civilizációért fáj a feje, nem is a kis nemzetek szabadsága vagy a demokracia bántja őt, hanem az üres kéz fagyos gondolata. Ő vagyonszerzésért fogott fegyvert, nem ülhet hát le a béke tárgyalások asztalához.

Ő soha üres marokkal nem tért vissza egy vállalatából sem, soha ingyen nem adott még levéget sem, s most egy ilyen költéses kirándulásból üres tarisznyával menjen haza? Hát miért ette meg akkor a békát? Mit szólnak majd hozzá otthon?

Bizony a jelszavak már elfogytak s az üres kéz kijózanító gondolata hajtja már csak a pokolgépek kerekeit ideig-óráig. A háború már csak személyes ügyé devalválódott. Az antimilitarista Grey, a nagy demokrata Wilson, a szocialista Kerenski, a kultura vezető Ribot akadályozták még csak a béke eljövételt, mert mi lesz velük, ha csakugyan üres marokkal kell befejezniük ezt az izletet? A hazard játékosok utolsó fogásánál vagyunk, amikor arról van szó, hogy ki tud tovább — ülni? Mi azt hisszük, hogy az utolsó kártyánál tartunk, mert lehetetlen, hogy az üres kéz személyes érdeke sokáig mozgathassa a világsemenyek idegszárait. Lehetetlen, hogy a béke csak a keleti mesgyék lelkeit tartaná kezében. Az igazi civilizáció, a szabadság s demokracia fénye csak rávilágít a nyugati partokra is, nem tudja azt megakadályozni semmiféle angol pénz, francia nagyzási hóbert, jenki pófeszkedés.

Innen onnan.

I.

Mikor Az Est mesélni kezd.

Egyházi személyről van szó, természetesen föl kellett tálni egy piszkos mesét a ravalatára, nehogy olyan tisztán maradhasson meg az emléke, mint amilyen

sággal a sziklába van bevágyva s szobáinak helye s oldalai is jól kivehetők. A borberek és alvinciek hajdan közösen bírták a várat s veszély idején a jobb családok egy-egy szobába húzódtak meg. — Ha az Ompoly völgyén vándorolsz fölfelé, az egyik szikla csúcsáról szt. Mihály várának romjai integetnek feléd s ha felkúsztál hozzájuk, beláthatod a környéket, az egész Ompoly völgyet, a Marosvölgy ide vágó részét, ellátsz pompásan a Kecsekő sziklájára. Így látott az öreg magyar is s ha veszély tornyosult a haza felett, tűzjelekkel üzengetett egyik vártól a másikig. — A Kecsekő cukor süveg alakú kúpjára már első pillantásra megkapja a Fehérvárt járó idegen figyelmét. A szikla tövében nagyszerű forrás s ha itt alaposan kipihented s felüdített magad, rászántál még egy órai fáradságot, feljuthatsz a süveg csúcsára. Ott először csodálkozva látsz magad körül egy bájos darabka Schweizot, majd lábaid körömökbe botlik: Tündér Ilona és Argirus királyfi várának romjai állsz. — A Kis-Ompoly völgyének torkolatában két óriás sziklatömb áll fenyegetőzve. Ompolyca, egy hamisítatlan kis oláh falu, csodálkozva nézed ósergi kis templomát, a körülötte levő temetőt, itt-ott egy-egy római töredék a római katonai őrhelyet juttatja eszedbe. A kisompoly hegypatakoeska vizesései közt végre hatalmas sziklás vizezhez jutsz, mely mintha teljesen elzárná az utat, s amely mögött már mintha vége lenne a világnak, szinte kedvet kerekednek jó Hari János-sal felogatni lábadat a semmiségbe. De a szikla tetején kellemesen kiabrándulsz a

a lelke volt. Világgá kellett kürtölni egy örült gonosztevő meséit, mert máskülönben igen nagy lett volna a nimbusza tragikus véget ért Feliciánnak, ami pedig nagyon fájat volna a zsurmalistika bizonyosabb szentitvebb természetű fullajtárainak. Nem bántja a sértést, ha a hatyiragyogó fehér ruháját látja? Be kellett hát egy kicsit mázolni valami olyannal, ami semmi is, valami is, de aminek a fátyla alatti mégis tág mezeje van a gyanúsításnak. Elvetemült, abnormális emberek szavára nem adunk ugyan semmit, mert szavahihetőségük teljesen megbizhatatlan, de ha egy pap ellen forog a szó, akkor mindjárt emelkedik a szavahihetőség ázsiója. Még a rablónak is hiszünk, csak papot gyalázzon. És így most már rendben van a dolog. Akik nem ismerték az áldott jó Feliciánt, ezt a tiszta, becsületes lelket, azoknak emlékében nem marad meg egyéb róla ennél a rágalomnál. Mert a pikántériakra tudvalevőleg sajtóságos módon hűséges az emlékező tehetségünk. Már pedig az bizonyos, hogy őt is csak az ország lakosságának kisebb része ismerte, a nagyobb tömeg nem látta festményeit, nem hallotta az ő énekharang utólerhetetlen szépségű énekeit s különösen pedig nem volt alkalma az ő jóságos lelkébe, amelynek minden atomját a jó Isten's a művészet szeretete töltötte be. Ennél a nagy többséggel tehát csak bizonyos gyanús töredékek maradnak meg róla emlékképpen. Jó Feliciánunk bizonyosan mosolyog a korporsóban, hogy az ő istenszerető és dicsőítő lelke ezt a jutalmat kapta a világtól, mert ő akkor is csak mosolygna, ha életben maradt volna; az ő lelkiismerete rendben volt minden irányban. A halálos ágyán is kijelentette többször, hogy gyilkosának megbocsát ugyan, de azért az orgonák roszak voltak, amelyet szállított. Ilyen volt ő. Némi elégtétellünkre szolgál az a nyilatkozat, amit az országos hírű zeneköltő Zichy Géza gróf küldött be a Budapesti Hirlapha, de vajjon hányan olvassák el az ő sorait azok, akik felültek a rágalomnak? A nyilatkozat így hangzik:

Az Est augusztus 24-iki számában Moczik Felicián páter tragikus halála al-

kalmából egy szenzációt hajhászó cikket ír, melyet szó nélkül nem hagyhatok. Ismertem, tiszteltem és szerettem azt a tiszta lelki nagytehetségű papot s összes barátait nevében tiltakozom az ellen, hogy egy örült fecsegései alapján emléket gyanúsításokkal szennyezzék be. Egy ártatlan ember alig fölhantolt sírjára ily bógáncs koszorút tenni, méltatlanság. Zichy Géza.

Mi pedig jól jegyezzük meg ezeket az eseteket, s ezeket a sajtó organumokat, s akkor talán rá fogunk mégis jutni arra az igazságra, hogy nem mindegy, hogy mit támogatunk a pénzünkkel.

H I R E K.

— **Püspök urunk nyaralása.** Augusztus utolsó hetének forró napjai Kőröspatak, Sepsiszentgyörgy, Brassó, Fogaras, Nagyszében falai közt érték főpásztorunkat, aki mindenütt különösen a katonák lelki ügyeinek szentelte látogatásának idejét. Gondolható, hogy ott a front mögött a kórházak tele vannak súlyosabb sebestültekkel, ezek megvigasztalása nem kis munkát ad. Főpásztorunk felhasználta ezenkívül mindenütt az alkalmat, ahol német katonák voltak, ezeknek is predikált, gyóntatta, bérálta őket. A halás német parancsnokság több helyen vendégül is látta püspök urunkat, aki szept. 3-án tér vissza székhelyére.

— **Városi közgyűlés.** 28.-án, kedden délután városi közgyűlés volt. Közgyűlés előtt Bartha Győző bizottsági tag interpellálta a polgármestert a lakosság listellátásának ügyében. A polgármester megnyugtató feleletet adott, de azért ez a kérdés állandóan napirenden fog maradni, mert ezeknek a nehézségeknek és mizériáknak elhárítása nem áll a városi tanács hatalmában. Így van ez az országban mindenütt. A polgármesterek irnak, sürgönyöznek, lótnak- futnak, útatznak, nagy ígéretekkel jönnek haza, de a liszt, cukor,

túllodali völgy szépségeit szemlélvén. E szikla belsejében hatalmas méretű barlang van, megszámlálhatatlan denevér tannyázik most ott, ahol a történelem előtti időben ember lakott, acélosította izmait, s küzdött a vadon természettel. —

Ha Magyarigenen keresztül az Igenpataka vizesései felé vezed utat, egy kisebb méretű szurdok völgy változatait élvezheted. Kilóméter száma rólta a patak vize sziklák között s amint 1—2 métert esik a legcsodásabb brüsszeli csipkévé zúzódik a hatalmas kőveken. Felérsz a 924 méter magasságban álló Jäzer tóhoz. Kristálytiszta vizén belátsz a mélységbe, tükre csendes időben a legnemesebb smaragd színét hordja, s ha rászánsz egy éjszakát a sötétségben a tó közepén csodás ezüstös sávot láthatsz, a lehelő és vegyülő vízrétegek nyomán. Innen észak-nyugatra jó egy óra járásnyira van a Biszerikuca kápolna cseppkőbarlang, s bár csepp-köveit a természetkedvelő paraszt nép összetördelte, nem sajnálod azt a kevés fáradságot. A barlang feletti síkon, akár a karsztra képzelheted magad, tele van a 4 négyzetkm. terület kisebb-nagyobb dolinával. A fennisk széléről órahosszat nézegetheted a Negrálesá, vagy Toroczko felé a bámulatos hegyszakadéka, azon túl az érchegeység csodás alakulataira, a Székelyköre. — Ha még többet akarsz élvezni Fehérvár környékének szépségeiből, vándorolj el Tövis felé az árpádkori Szentimrei templom, s a gáldi Keménykastély mellett Alsógáldon keresztül a csákyai vizeséhez, mely egy 50—70 m. szikla belsejében kigyózik, menj fel a

Csákyakőre s nagy vonásokban láttad Gyulafehérvár közvetlen környékét. Közben felbokrétázhatod magad a turisták álmait megaranvázó havasi gypárral, vagy szikla szekfiúval, őlszáma találsz különféle orchideát. Ha a rovarvilág érdekkel, ritka légy- és lepkefajokat gyűjthetsz, ha geológus vagy, a víz csodás munkáját, a föld kérgének minduntalan előd táruló különféle rétegeit tanulmányozhatod, talán fehér, sötét vörös márványt is. Ha régészkedni akarsz, láthatsz ós telepeket, római emlékeket s az erdélyi história egy-egy mozzanata elevenedik fel előted a váromokban, a környék műemlékeiben.

Mit kívánsz még? Ha mind erre ciniikus unalommal azt feleled: csak egészség legyen! azt is megtalálod, ha a nyár folyamán legalább e felsorolt néhány helyet bejártad. Bizony sok víz lefolyik addig a Maroson is, node az Ompolyon is amíg ez elősorolt szépségeit igazán élvezni tudó generáció sarjadzik. Ma még 16—17 éves ifjú is kártyával szórakozik, a hely tetején, ha rászánta magát a turistáskodásra vagy a természet iránti vonalmát dohány füsttel akarja minden áron fűszerezni. De talán eljárn a béke órája, s vele az az idő, mikor Gyulafehérvár nevezetességei az ősi székesegyház, a Bathyanyi intézet, a római múzeum, a környék szépsége sok idegent hoz Erdélybe s a turistáikailag kidolgozott vidék a kényelmes utak és menedék házak mindenki számára megnyitják a természet szépségeit.

— n. — f.

petroleum elmarad. Kezdeni kell újra a kalváriát. Tudjuk, hogy egy ország élelméze nem kis dolog, de hogy 3 éves háborús tapasztalat alapján nem tudott a vezetőség valamelyes üdvös eredményekre jutni, ez szomorú.

— **A brassai és csikszeredai főgimnáziumokban** a tanítás szeptember elején meg fog kezdődni. Csikszeredában néhány termet szabaddá tett a kórház parancsnoksága, Brassóban pedig a katonaság nem foglalta el intézetünket azon feltétellel, ha más intézetnek is megengedjük benne a tanítást. Az előadások megkezdését a nevezett intézetek igazgatósága a helyi lapokban közzé fogja tenni.

— **Munkában a Szociális Misszió Társulat.** Szorgos kezek várják az összedetett rossz ruhákat, földnek-földnek, hogy valahogyan emberi ábrázatot adjanak nekik s beleöltöztethessenek egy-egy hadi árvát. Nap-nap után kikerül egy-egy takarós kis öltözet, felderül a boldogságtól egy-egy árva arc, mint aki most már némi bizalommal néz a tél elé. A napközti otthon is megindulóban. Eddig 26 gyermeket jelentettek be a szülők. Nagy érdeklődés várja a szept. 18-21. közlése lelki-gyakorlatokkal egybekötött szociális kurzust is, amelyen dr. Szentiványi Károly prépost, Széll Józsefné kormánybiztosné, Farkas Edit alapítványi hölgy és Schlichta Margit lesznek az előadók. — Jó könyvek is kaphatók a társulat irodájában (róm. kath. elemi isk.). A Társulat ezen az úton is kér rossz ruhákat az árvák számára, sokat segíthet az ilyen lim-lomokkal a nyomorúságon.

— **Megérkeztek a műzsaifak,** de egyelőre még csak a sántája, bönája, akik t. i. a múlt iskolai év végén egy vagy két helyen megsebesültek, a nyáron szanatóriumban üdültek s kuralták egészségüket, vagy is helyesebben: betegségeiket körülbelül 66 könnyebb vagy nehezebb sebesült jelentkezett felülvizsgálatra, de frontszolgálatra bizony nem nagyon alkalmasak: A legtöbbet inkább a kegyelem, mint az érdem minősített tauglichoknak.

— **Ezüstmenyegző.** Barts Márton rk. elemi iskolai vezértanító és neje Zischek Johanna augusztus 22.-én ünnepelték házasságkötésük 25.-ik évfordulóját. A helybeli zárdatemplomban meghallgatott csendes mise után vették újjal az egyház áldását, hogy ez házasság életük továbbra is a zavartalan, megbírt együttélés példaképe legyen, amit nekik mi is őszinte szívből kívánunk.

— **Az Országos Központi Oltáregyesület** jótékonyága egyházmegyénkben: Erzsébetbánya: 1 fehér pluviale, 1 fehér kazula összesen 320 K. értékben. Felvincz: 1 viola kazula, 2 ministráns — összesen 190 K. ért. Ujtusnád: 1 fehér kazula, 1 velum — összesen 200 K. é. Abosálva: 1 piros kazula, 1 velum összesen 200 K. érték. Székelykál, Marosjára leánygyh. részére: 1 ciborium 80 K. é. Óradna, Radnalyosfalva leánygyh. részére: 1 zöld kazula, 1 alba, 1 karing összesen 240 K. érték. Györgyfalva, Borszék fiókegyh. részére: 1 Borromeus-kazula 170 K. é. Hosszúaszó: 1 dupla sz. olajtartó 20 K. é. Borszék: 1 velum, 1 alba, 1 karing, 1 oltárterítő, 2 ministráns, 6 vállkendő, 6 palla, 12 corporale, 12 purificatorium, 12 lavabo összesen 315 K. é. Alsójára: 1 fehér pluvial, 6 corporale, 6 vállkendő összesen 225 K. é. Marosvásárhely, főgimn. kápolna: 1 vörös kazula, 2 alba, 1 karing összesen 230 K. é. Csikszentgyörgyi templom: 1 fehér kazula, 2 alba, 1 karing, 3 humerale, 3 palla, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo összesen 312 K. é. Ellenséges betörések által elpusztított templomok: 12 alba, 12 karing 50 vállkendő, 50 palla, 100 coporale, 100 purificatorium, 100 lavabo. összesen 2080 K. értékben.

— **Hangverseny.** Stern Rózsika, vá-

rosunk szülöttje, zeneakadémiai növendék Altman n Leó hegedűművészt közreműködésével hangversenyt ad szept. 1.-én a sétatéri Vigadóban.

— **Nincs eső.** Az a bizonyos hóhullám már megint a nyakunkra nehezedett. 40 fokos melegben nézzük a kiszáradt kukoricákat s a lesültsé faveleket. Felleg nincs; ha föl is tűnik itt-ott egy-egy darab, esze ágában sincs, hogy megnyissa csatornáit. De hát miért nincs eső? ezt kérni minden tikkadó és izzadó lélek. Hát ennek egyszerűen az az oka, mert maximáltak. Mert így vagyunk mindennel. Van minden, amíg meg nem maxizzák, s ezer százalékos lehet szerezni rajta. De mihielyt rásiútk a maxit, cukor, zsir, ecet, petroeuim, kávé, felleg eltűnik a láthatárról.*

— **Adakozás.** Opra Lajos torlatúri plebános a Majláth-alapra, a fogadalmi templomra, a Kárpátokban építendő templom alapra 5—5 koronát küldött. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Rendkívüli közgyűlés** volt pénteken, amelyen elhatározták, hogy a város liszt-szükségletét a Haditermény utján fogják fedezni.

A róm. kath. elemi fiúiskolában a beírás szeptember 3-án kezdődik. Az igazgatóság kéri a szülőket, hogy gyermekeik érdekében a helybeli tanulókat az első napokban irassák be.

*) Megjegyezzük, hogy miattal a cikket szedték, a hóhullámok meglazultak, a szél megindult, teleszorta az eget fellegekkel s némi esőcseppek is lekényszeredtek a szomjas földre. Ma azonban már megint tiszta az ég s a hóhullámok visszatérőben. Ez a jelenet még inkább megerősíti feltevéseinket, hogy a maximális tőntette el az esőt. Mert szóról szóra így történik a gyufával, zsirral, szappannal. Meg-megjelenek néha a látóhatáron felemelt helyárrakkal, de aztán kevés idő múlva újra elpárolognak — szűkölködő emberiség elől, hogy idők múltán ismét megjelenjenek, de meghízott árrakkal. El kell törölni a maxit s mindjárt lesz eső és szappan.

IRODALOM.

„Megértés” címmel új lap indult meg melynek tartalma a legélesebb ellentétben áll a címmel. A cím megértést hirdet és a tartalom oly kevés megértést és oly sok értelmetlenséget hord össze, hogy előre is kimondhatjuk ennek a lapnak semmi köze sincs a józan magyar észhez. Magyarul irták a szövegét az igaz, de a kik irták sem éreznek, sem nem gondolkoznak magyarul. Mindjárt a vezetőcikk ilyen formán elmélkedik. „Ugyan mit jelenthet a „törvénytelen” kifejezés?

„Szóserint az az értelme, hogy a törvénytelen a törvény védelmének kívül áll, vagyis a törvénytelen gyermek jogi helyzete pl. egyenrangú a kutya vagy a macskakölykekkel, amelyekből a felesleget bárki büntető következmények nélkül a Dunába fojthatja. . . Ha a bölcs törvényhozók erre az analógiára gondoltak, akkor ugyan miért büntetik börtönnel a „szégyenét” elpusztító anyát, aki csak olyasmittel akart megszabadulni, aminek létezése ugys törvénybe ütközik?”

Hát a „megértés” nagymesterét megnyugtattuk, hogy a „törvénytelen” kifejezést ő csakugyan meg nem értette. Vagy ha a törvénytelen gyermek helyzetével tisztában van, akkor a „törvénytelen” fogalmát félre magyarázta. Szerencsétlenségére saját magával is ellenmondásba jö a „megértés” nagymestere, mert azt

mondja, hogy a törvénytelen a törvény védelmének kívül áll, vagyis . . . bárki büntető következmények nélkül a Dunába fojthatja. Alább mégis azon botránkozik meg a meg nem értés nagymestere, hogy miért büntetik börtönnel a „szégyenét” elpusztító anyát? Kedves meg nem értő nagymester, ha Ön úgy csúri-csavarja a dolgot, akkor Ön igazán nem ért hozzá, de Önt sem érti senki, hogy miféle bátorsággal, pardon tudatlansággal mer tollat venni a kezébe.

Nézzé, mi megpróbáljuk Önnek megmagyarázni — bár kevés a reményünk, hogy megérti — a következőket. 1) A törvénytelen a törvény nem azt jelenti, amit Ön ráfog; az ön magyarázata egyszerű tudatlanság, vagy ha tudatos, akkor hamisítás. Törvénytelen a törvény t. i. van több féle. Különösen a származásnál törvénytelenek mondják azt, kinek szülei nem voltak törvényes házások. De senki sem mondja, nem tanítja, hogy a törvénytelen gyermek nem áll a törvény védelme alatt. Ezt csak Ön állítja kedves meg nem értő nagymester, de épen maga meg is dönté saját állítását, mikor nagy meg nem értéssel kiszalasztja a száján, hogy szégyenét elpusztító anyát börtönnel büntettetik. Hát mi ez a börtönbüntetés? Ez bizony először megtorlás a bűnért, de ugyanekkor védelem a törvénytelen gyermekre magára is, mert másokat visszatart attól, hogy törvénytelen gyermekeiket megöljék, hiszen a törvény az anyát még akkor is bünteti, ha az anya törvénytelen gyermekét ölte meg. Tehát a büntetéstől való félelem másokat vagy mondjuk egy néhányat visszatart a büntőtől, és ez is védelem.

Van Önnek kedves meg nem értő mester, egy másik igen nagy tévedése, nagy tudatlansága is. Ön azt kérdezi: „Miért üldözi a kereszténység a törvénytelen gyermekeket, honnan veszi ezen eljárásához a jogalapot? Hát ez tudja, közönséges rágalom. Tudja, Ön is úgy tesz, mint a nemzet örömeire szerencsésen megbukott miniszterelnök Gróf Tisza. Neki eleme volt a harc, s ha véletlenül nem volt a kívül veszekedjék, hamarosan egy falat építettett, hogy legyen minek neki menjen. A kereszténység nem üldözi, nem üldözte és nem is fogja üldözni a törvénytelen gyermekeket soha. Bizonyos jogokból kizárja őket ugyan a papíron, de minden egyes esetben részesíti őket ugyanazon jogokban az életben valahányszor erre alkalom kínálkozik. Felsorolnám ugyan ezeket a jogokat is, de félek, hogy Ön meg nem érti. Csak annyit! A kereszténység mentette meg a legtöbb törvénytelen gyermeket az ő lelenházaival, árvaházaival, menhelyeivel. A kereszténység gondoskodott a törvénytelen gyermekekről akkor is, mikor még az állam nem is áldott a patronázsokról.

Szerkesztői üzenetek.

Tavaszi ébredése ; Nagyszonyunk. Nem vált be egyik sem.

Emléksorok I. Nem lapba való. Furdón kedveskedhetek egymásnak ilyesmivel az emberek, de a nagy közönség elé nem valók.

Emléksorok II. Gyakorlott kéz írta ugyan, de t. képen nem az ünnepeltnek tőmjénez. Bizony Marci bácsi megérdemelte volna a vásárhelyiektől, hogy valaki néhány sor emlékeztetőt küldjön róla lapunknak. Így csak utólag értesültünk róla amikor már késő volt.

Pályázat.

A csikjenőfalvi római kath. iskolaszék kettő férfitanítói állásra pályázatot kirdet. Az állások javadalma egyenkint:

1. Törzsszítés 1000 Korona az iskola fenntartó község pénztárából havi előleges részletekben.

2. Fokozatos előléptetéssel megfelelő államségély.

3. Természetbeni jó lakás gazdasági épületekkel.

4. Veteményes kert.

Pályázati kérvények 1917. szeptember hé 15-ig beadandó a iskolaszéki elnököhöz.

Férfi tanító pályázó hiányában az állások ideiglenesen nőtanító által fognak betölteni. Tehát ily értelemben tanítónők is már most pályázhatnak egy évi ideiglenes alkalmazás végett.

[iskolaszéki] Elnökség.

Fényképészeti cikkek!
gyári árban kaphatók!

Schäser Ferencz
a könyvkereskedésében Gyulafehérvárt. o

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatnak egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, pápi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyháziruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: csulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, jobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!

Személyesen is megjelenek.

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

A Katholikus Népszövetség évek előtt felállította biztosítási irodáját azon célból, hogy egy a tagoknak, mint a hozzáfutóknak érdekét a biztosítás terén a lehetőséghez képest felkarolja, valamint a szervezeti erő kihasználásával oly előnyöket kivívjon és nyújthasson, melyeket egyedül nem érhetnének el. E célból több

elsőrendű magyar intézettel

valamint Európa egyik legrégebb és leghatalmasabb intézetével lépett összeköttetésbe, mely intézetek

500 millió koronán felül alaptöke

és tartalékokkal rendelkezvén, teljesen megnyugvást szolgáltatnak, hogy mindenki nyugodtan rábízhatja vagyonát. Ezenkívül ezen intézetek mindenféle biztosítási ágazatot felkarolnak és így bármilyen téren kielégíthetik a biztosító közönség mindennemű igényeit.

Az iroda szervezetének fő előnye, hogy minden a kezében fut össze, mindig tudja, látja tagjainak ügyét és mindenkor ellenőrzi a szabályszerű, helyes eljárást; biztosítási dolgokban minden hozzáfutóknak szakszerű és lelkiismeretes utbaigazítással szolgál.

Dijaink a legminimálisabbak.

Egyetlen elsőrendű intézet sem szabhat olcsóbb díjat.

Biztosításokat felveszi

Életbiztosításokat tőkére, vagy életjáradékra, halál, vagy elélés esetére, leánykiházasítási és fin ellátási biztosításokat, valamint jelzőlogos életbiztosításokat, ugyancsak családi ellátási biztosításokat.

Páratlan kedvezmény a papság részére, melyet káplánok, plebánossá történő kinevezésük esetén nyerhetnek, de ebben fiatal plebánosok is részesülhetnek.

Tűzbiztosításokat

szárak és gyújtó villámcsapás ellen, rombolási károk is megtérítetnek. Templomokat, zárdákat, ingó és ingatlan tárgyakat, épületeket, termést, állatokat, lak és ipari berendezéseket, árukat és gépeket. Lábon álló termést.

Templomi harangokat törés vagy repedés által okozott károk ellen.

Törés által okozott károk ellen tükör és üvegtáblákat.

Betöréses lopás ellen templomok, zárdák értéktárgyait, szövetkezetek, pénzüzetek, áruaktárak, háztartási és iroda berendezéseket.

Rablás ellen, pénztári helyiségeket, valamint pénztári kiküldötteket

Jégkár ellen mindennemű terményeket.

Baleset ellen bármily foglalkozásu egyént, élethossziglani vasuti baleset biztosítást egyszeri díjfizetéssel.

Szavatossági biztosítást templomok, egyletek, iparosok, kereskedők, gyárosok, gazdák, községek, ügyvédek, orvosok, gyógyszerészek, fürdők, szállodák számára.

Automobil biztosítást. — Óvadék és kezességi biztosítást. — **Eltulajdonítás, lopás** hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást.

Utipodgyász biztosítást. Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt a hozzáfutóknak

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. GUÁR:
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek
minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindentéle és ó keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik. Költségajánlat díjmentes.

Felölös szerkesztő: Rass Károly.

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.